

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет романо-германської філології

Кафедра зарубіжної літератури

Силабус навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(Антична література)

<b>Рівень вищої освіти:</b>	Перший (бакалаврський)
<b>Галузь знань:</b>	03 Гуманітарні науки
<b>Спеціальність:</b>	035 Філологія
<b>Спеціалізації:</b>	035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
<b>Освітньо-професійні програми:</b>	Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
<b>Обсяг:</b>	Загальна кількість: кредитів – 3 Загальна кількість годин – 90.
<b>Семестр, рік навчання</b>	очна форма навчання: 1 семестр, 1 рік навчання заочна форма навчання: 1 семестр, 2 рік навчання
<b>Дні, час, місце<sup>^</sup></b>	За розкладом
<b>Викладач:</b>	<b>Юлія Олександрівна ЗАПОРОЖЧЕНКО</b> , кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної літератури. <b>Леся Іванівна ВОЙТЕНКО</b> , доктор філологічних наук, професор кафедри зарубіжної літератури
<b>E-mail:</b>	<a href="mailto:j.pomohaibo@gmail.com">j.pomohaibo@gmail.com</a> <a href="mailto:lesyavoytenko1@gmail.com">lesyavoytenko1@gmail.com</a>
<b>Робоче місце:</b>	бульвар Французький, 24/26, кафедра зарубіжної літератури (ауд. 108)
<b>Консультації:</b>	Онлайн-консультації за графіком, посилання <a href="https://us04web.zoom.us/j/9912832336?pwd=aWloNzlkWE5oSFdmb0JWWVc2Vjhscz09">https://us04web.zoom.us/j/9912832336?pwd=aWloNzlkWE5oSFdmb0JWWVc2Vjhscz09</a>

**КОМУНІКАЦІЯ**

Онлайн-лекції проводяться в zoom-конференції за посиланням

<https://us04web.zoom.us/j/9912832336?pwd=aWloNzlkWE5oSFdmb0JWWVc2Vjhscz09>

**АНОТАЦІЯ КУРСУ**

*Предмет вивчення дисципліни:* творчий доробок найвизначніших авторів Давньої Греції та Риму.

*Постреквізити курсу:* Історія зарубіжної літератури; Курсова робота з зарубіжної літератури.

**Мета курсу** полягає в ознайомленні здобувачів вищої освіти із особливостями зародження і специфікою функціонування двох літератур стародавності: грецької та римської; залученні студентів до найвищих досягнень античної літератури та культури як загальнолюдських духовних цінностей.

**Завдання:**

- дати конкретно-історичний аналіз основних етапів розвитку греко-римської літератури;
- показати своєрідність кожної з античних літератур (давньогрецької та римської);
- прослідкувати формування, розвиток та подальшу долю літературних жанрів античності;
- продемонструвати найважливіші риси художньої майстерності видатних античних письменників;
- виявити взаємозв'язок та взаємодію грецької та римської літератур як складових частин античної;
- закріпити основні теоретичні поняття та положення.

**ОПИС КУРСУ**

**Форми і методи навчання**

Курс буде викладений у формі лекцій (22 год. очна/ 10 год. заочна форма навчання), семінарських занять (14 год. очна/4 год. заочна), організації самостійної роботи студентів (54 год. очна/76 год. заочна).

**Методи навчання**

Лекція, розповідь, ілюстрація лекційного матеріалу мультимедійними презентаціями, дискусія, бесіда, презентація результатів власних досліджень.

**Зміст навчальної дисципліни**

**Змістовий модуль 1. Грецька література**

**Тема 1. Вступ. Періодизація давньогрецької літератури.**

Предмет, мета і завдання дисципліни. Поняття «антична література». Основні концепції античності. Періодизація давньогрецької літератури.

**Тема 2. Література архаїчної Греції.** Долітературний період. Міфотворчість. Етапи розвитку міфології. Найвідоміші міфологічні цикли.

**Тема 3. Гомерівський період**

Гомерівське питання. Поєми «Іліада» та «Одіссея». Жанрові ознаки та композиція поем. Двоплановість. Епічний простір поем. Хронологічна несумісність. Боги. Герої. Народність та індивідуалізація характерів. Поетична техніка епосу. Гекзаметр. Дидактичний епос. Життя і творчість Гесіода. Поєма «Роботи і дні».

**Тема 4. Давньогрецька лірика**

Перехід від фольклорної поезії до індивідуальної авторської творчості. Види та жанри давньогрецької лірики. Елегійна та ямбічна лірика. Сольна та хорова мелічна поезія. Принципи диференціації жанрових форм поезії, формальні та змістові ознаки жанрів.

**Тема 5. Аттичний період. Давньогрецька трагедія.**

Зародження і розвиток грецької драми. Організація вистав. Обладнання. Актори. Структура класичної трагедії. Творчість і світогляд Есхіла. Новаторство драматурга. Своєрідність художнього осмислення історичного матеріалу в трагедії «Перси». Інтерпретація міфологічного сюжету в трагедії «Прометей закутий». Творчість і світогляд Софокла. Проблема вільного вияву людської волі та її зіткнення з долею в трагедії «Цар Едіп». Зміст конфлікту в трагедії Софокла «Антигона», варіанти його трактування. Новаторство Евріпіда. Створення родинно-побутової драми. Елементи психологічного аналізу в трагедіях «Медея» та «Іпполіт».

## **Тема 6. Аттичний період. Давня аттична комедія**

Походження, етапи розвитку та структура комедії. Творчість Арістофана, ідейно-художні особливості комедій «Вершники», «Ахарняни», «Мир», «Хмари», «Жаби».

## **Тема 7. Література доби еллінізму та епохи римського панування**

Особливості елліністичної літератури. Александрійська лірика: Каллімах, Феокрит. Аполлоній Родоський. Новоаттична комедія, її проблематика та форма. Творча спадщина Менандра. Комедії «Відлюдник», «Полубовний суд».

## **Змістовий модуль 2. Римська література**

### **Тема 8. Література періоду республіки**

Періодизація римської літератури. Вплив грецької літератури на римську. Міфотворчість та історичні легенди. Перші римські письменники.

Римський театр. Види римської драми. Творчість Плавта і Теренція. Прийом контамінації. Світогляд Лукреція Кара та його втілення в поемі «Про природу речей». Поезія Катутла.

### **Тема 9. Література періоду принципату Августа**

Література доби принципату, гуртки та напрями в ній. Життя і творчість Вергілія. Художня своєрідність «Буколік» та «Георгік». «Енеїда» – римський героїчний епос. Римські мотиви, герої. Художня своєрідність поеми.

### **Тема 10. Римська класична поезія**

Біографія і творчість Горація. Жанрова різноманітність його поезії: «Еподи», «Оди», «Сатири», «Послання». Тема поета і поезії в творчості Горація («Мистецтво поезії»). Факти життя Овідія і періодизація його творчості. «Любовні елегії», поеми «Наука кохання», «Ліки від кохання», «Скорботні елегії» та «Послання з Понта». «Метаморфози» — поетичний переказ греко-римських міфів про перетворення.

### **Тема 11. Література імперії**

Римський роман. Петроній Арбітр: «Сатирикон». Луцій Апулей: «Метаморфози, або Золотий осел».

## ***Перелік рекомендованої літератури***

### **Основна**

1. Ковбасенко Ю. І. Антична література : навч. посіб. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2012. 248 с. URL: [https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5849/1/Y\\_Kovbasenko\\_AL\\_21\\_GL.pdf](https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5849/1/Y_Kovbasenko_AL_21_GL.pdf)
2. Легенди та міфи Давньої Греції / [Е. В. Білик ; уклад. О. В. Зав'язкін ; пер. з рос. Ю. В. Жиронкіна ; іл. І. Ю. Селютін]. Донецьк : БАО, 2014. 127 с.
3. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ сторіччя : історико-естетичний нарис : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Києво-Могилянська академія, 2013. 366 с.

### **Додаткова**

1. Антична література : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Миронова, О. Г. Михайлова, І. П. Мегела ; гол. ред. В. М. Куценко. Київ : Либідь, 2005. 488 с.
2. Антична література. Греція. Рим. Хрестоматія /Упорядники: Михед Т.В., Якубіна Ю.В. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 952 с.
3. Гальчук Оксана. Антична література: Навчальний посібник для студентів заочної форми навчання. Київ: Вид-во Київського славістичного університету, 2008. 210 с. URL: [https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5959/1/O\\_Halchuk\\_NP\\_2008\\_GL.pdf](https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5959/1/O_Halchuk_NP_2008_GL.pdf)
4. Коршунова С. І. Антична література : навчально-методичний посібник для практичних занять ; МОН України, Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ : Третяк І. Я., 2007. 108 с.

5. Кун М. А. Міфи Давньої Греції. Київ : Велес, 2009. 270 с.
6. Легенди та міфи Давньої Греції / Е. В. Білик ; уклад. О. В. Зав'язкін. Донецьк : БАО, 2014. 127 с.
7. Лановик М. Б. Антична література : матеріали до курсу. Тернопіль : ТНПУ, 2007. 112 с.
8. Міфи Давньої Греції. Твори давньогрецьких авторів: навч. посібник. У 2-х книгах. Київ : Грамота, 2004.
9. Пащенко, В. І., Пащенко Н. І. Антична література : підручник для студ. вищ. навч. закл. Вид. 3-тє, стер. Київ : Либідь, 2008. 718 с.
10. Підлісна Г.Н. Антична література для всіх і кожного. Київ : Техніка, 2003. 382 с.
11. Словник античної мітології / Упоряд. Козовик І. Я., Пономарів О. Д. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. 312 с.

### Художні твори

Міфи давньої Греції та Риму (вибірково).  
 Гомер. Іліада. Одісея (уривки).  
 Гесіод. Роботи і дні (за хрестоматією). Теогонія. ♦  
 Давньогрецька класична лірика (за хрестоматією).  
 Есхіл. Перси. Прометей закутий. Орестея. ♦  
 Софокл. Цар Едіп. Антігона.  
 Евріпід. Медея. Іпполіт (одна п'єса за вибором).  
 Арістофан. Мир. Лісістрата (одна п'єса за вибором). Хмари. Жаби. ♦  
 Арістотель. Поетика (за хрестоматією).  
 Менандр. Відлюдник. Полюбовний суд (одна п'єса за вибором).  
 Плутарх. Паралельні життєписи (за хрестоматією).  
 Плавт. Менехми. Хвалькуватий воїн. Скарб (дві п'єси за вибором).  
 Теренцій. Свекруха. Брати (за хрестоматією, одна п'єса за вибором).  
 Лукрецій. Про природу речей (за хрестоматією). ♦  
 Катулл. Поезія (за хрестоматією).  
 Вергілій. Буколіки (за хрестоматією). Георгіки. ♦ Енеїда (уривки).  
 Гораций. Поезія (за хрестоматією). Послання до Пісонів.  
 Овідій. Метаморфози (за хрестоматією).  
 Апулей. Золотий осел (за хрестоматією).  
 Сенека. ♦ Медея. Федра.

♦ - додатково

## ОЦІНЮВАННЯ

### Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль							Підсумковий контроль Іспит	Сума балів	
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2		Контрольна робота			
C1 (T3)	C2 (T4)	C3 (T5)	C4 (T6)	C5 (T7)	C6 (T10)	C7 (T11)	КР (T1 – T11)		
8	8	8	8	8	8	8			
56							24	20	100

C1, C2... - семінарські заняття

T1, T2 ... T13 – теми змістових модулів

КР – контрольна робота

Кожне семінарське заняття оцінюється в межах від 1 до 8 балів. Контрольна робота здійснюється у формі письмових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу курсу і охоплює всі теми курсу. За контрольну роботу, що складається з 24 питань, студент може отримати 24 бали (1 правильна відповідь – 1 бал). На іспиті студент/ка отримує максимальну оцінку 20 балів. Підсумкова оцінка дорівнює сумі отриманих балів протягом семестру та оцінки за іспит. Таким чином, максимальна оцінка студента складатиме 100 балів.

До підсумкового контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види обов'язкових практичних завдань (семінарські заняття, контрольна робота), передбачених робочою програмою і отримали не менше 40 балів. Якщо загальна сума балів за поточний і підсумковий контроль менше 60 балів, студент повторно складає іспит.

### ***Самостійна робота студентів***

Як самостійну роботу здобувачам вищої освіти пропонується аналіз теоретичного матеріалу з певної теми, що вивчається, написання рефератів, підготовка доповіді. Перевірка теоретичних знань, рівень засвоєння теоретичного матеріалу з теми перевіряється в ході проведення усних опитувань під час семінарських занять. У разі відсутності здобувачів освіти на занятті, вони мають підготувати стислий конспект з тем, що вивчаються. На вимогу викладача здобувач освіти має показати конспект з тем семінарських та бути готовим відповісти на теоретичні питання з цієї ж теми. Для кращого засвоєння навчального матеріалу здобувачам вищої освіти пропонується виконання додаткових завдань.

## **ПОЛІТИКА КУРСУ**

***Політика щодо дедлайнів та перескладання:*** Слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії; перескладання відбувається відповідно до «Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова» ([http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozhennya\\_polozh-org-kontrol\\_2022.pdf](http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozhennya_polozh-org-kontrol_2022.pdf)). Завдання із самостійної роботи, які подаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижче.

***Політика щодо академічної доброчесності:*** регламентується Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І.Мечникова [http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad\\_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf](http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf)

Здобувач вищої освіти та лектор повинні дотримуватися академічної доброчесності згідно Кодексу академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І.Мечникова <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf>

***Політика щодо відвідування та запізень:*** відвідування семінарські заняття є обов'язковим. У разі неможливості бути присутнім на занятті слід повідомити старосту заздалегідь.